

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2568

สารจากบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ สำหรับข่าวสารวิชาการ กอป. ปี 2568 จะพบกันในทุก 2 เดือน ฉบับนี้จะเป็นประจำเดือนมีนาคม - เมษายน 2568 สามารถติดตามข้อมูล ศัตรูพืชที่ต้องเฝ้าระวังได้เช่นเคย

สำหรับในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2568 นี้ คาดว่าสภาพอากาศ จะมีอุณหภูมิสูงขึ้น ความชื้นน้อยลง เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อน จึงควรเตรียมความพร้อมและเฝ้าระวังการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้ โรคขอบใบแห้งในข้าว หนอนกระทู้หอม ดั้วหมัดผักในผัก เพลี้ยแป้ง ไรแดง โรคใบด่าง และโรคพุ่มแจ้ในมันสำปะหลัง โรคใบร่วงโรครากขาว และโรคเส้นด้ายพารา หนอนปลอกเล็ก ดั้วกุหลาบ และโรค ลำต้นเน่าในปาล์มน้ำมัน แมลงตำหนาม หนอนหัวดำ โรสือชา และด้วงแรดในมะพร้าว หนอนซอนใบ เพลี้ยไฟ ไรแดง โรสอจูด เพลี้ยไก่แจ้ โรครากเน่าโคนเน่า โรคราแป้ง และโรคใบจุดสาหร่ายในไม้ผล เป็นต้น

ข่าวสารวิชาการฉบับนี้ คณะทำงานได้จัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมปลูกถั่วเหลือง การจัดการสำหรับเตรียมเข้าฤดูกาลเพาะปลูก การใช้ปุ๋ยชีวภาพ PGPR ก่อนปลูกข้าว เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาดของศัตรูพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ (ฉบับปรับปรุง) เตรียมความพร้อมก่อนปลูกไม้ผล เตรียมพร้อมก่อนจัดการศัตรูพืชก่อนเริ่มเพาะปลูก เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกข้าวนาปี และสุดท้ายขอความรู้ในการใช้สารกำจัดวัชพืช

คณะทำงานวิชาการ กอป. หวังว่าเนื้อหาสาระในฉบับนี้ ช่วยให้คุณผู้อ่านติดตามการระบาด และความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทุกท่าน

นางสาวปนัดดา ทิพย์รัตน์
ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

คณะทำงาน :

นางสาวอุดมศรี อุ่นโชคดี นางสาวปวีณา คนยงค์ นางชิดชนก ไชยพงษ์ นางสาววรนาฏ โคกเย็น นายประวิณ นัยเจริญ นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว นางสาวทานเอื้อ ชูช่วย นางสาวกิตติยา จันทรลืออ นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว นางสาวศิริส สุวรรณมณี นางสาวรุ่งดาว หมี่แรต นางสาวรินจาวรรณ ยกธรรม และนางสาวจิณณ์วรา ยิ่งยง

เตือนฟ้าระวังภัยพืช

ประจำเดือนมีนาคม 2568

ภาคเหนือ

35-37 / 21-23°C
ฝน 20-40 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 60-65 %

ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้
ลำไย ระวัง มวนลำไย เพลี้ยไฟ หนอนกินใบ โรคพุ่มไม้กาวาด
กาแฟ ระวัง มอดเจาะผลกาแฟ เพลี้ยหอย โรคใบจุดตาบ
สตอร์เบอร์รี่ ระวัง ไรสองจุด โรคราแป้ง โรคแอนแทรคโนส

ภาคกลาง

36-38 / 24-26°C
ฝน 30-50 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง โรคไหม้
อ้อย ระวัง แมลงนูนหลวง ตัวหนอนยาว โรคใบขาว โรคเส้ด้า
มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตัวแรด ไรสีขามะพร้าว
ผัก ระวัง หนอนกระทู้ผัก หนอนกระทู้หอม ตัวหมัดผัก โรคเน่าและ
มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคพุ่มแฉ้ โรคใบด่าง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

34-36 / 23-25°C
ฝน 40-60 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงบัว โรคขอบใบแห้ง โรคไหม้ข้าว
มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคพุ่มแฉ้ โรคใบด่าง
อ้อย ระวัง แมลงนูนหลวง โรคใบขาว โรคเส้ด้า โรคเหี่ยวเน่าแดง
ทุเรียน ระวัง เพลี้ยจักจั่นฝอย เพลี้ยไฟ ไรแดง โรคกิ่งแห้ง โรครากเน่าโคนเน่า
ยางพารา ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ โรคเส้นดำ อาการเปลือกแห้ง

ภาคตะวันออก

33-35 / 24-26°C
ฝน 60-90 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง โรคพุ่มแฉ้
ทุเรียน ระวัง เพลี้ยจักจั่นฝอย เพลี้ยไฟ ไรแดง โรคกิ่งแห้ง โรครากเน่าโคนเน่า
มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตัวแรด ไรสีขามะพร้าว
ยางพารา ระวัง โรคใบร่วง โรครากขาว อาการเปลือกแห้ง

ภาคใต้

32-35 / 23-26°C
ฝน 70-120 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 70-80 %

ทุเรียน ระวัง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่นฝอย โรคกิ่งแห้ง โรคใบจุดสาหร่าย โรครากเน่าโคนเน่า
มังคุด ระวัง หนอนซอนใบ เพลี้ยไฟ ไรแดง โรคกิ่งแห้ง โรคใบจุดสาหร่าย
ปาล์มน้ำมัน ระวัง หนอนปลอกเล็ก หนอนพาราซ่า ตัวกู่ลาบ โรคลำต้นเน่า
มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตัวแรด ตัวงวง
ยางพารา ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ โรครากขาว โรคเส้นดำ

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, ใกล้เคียงบ้าน / จัดทำโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

เตือนฟ้าระวังภัยพิบัติ

ประจำเดือนเมษายน 2568

ภาคเหนือ

36-38 / 24-26°C
ฝน 60-90 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้
ลำไย ระวัง มวนลำไย เพลี้ยไฟ หนอนกินใบ โรคพุ่มไม้กาวาด
กาแฟ ระวัง มอดเจาะผลกาแฟ เพลี้ยหอย โรคใบจุดตาขาว
ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะลำต้น

ภาคกลาง

36-38 / 25-27°C
ฝน 70-100 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคใบขีดสีน้ำตาล โรคไหม้
อ้อย ระวัง แมลงหนูลงหวง หนอนกออ้อย โรคใบขาว โรคเส้ดำ
มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ไรสีขามะพร้าว
ผัก ระวัง หนอนกระทู้ผัก หนอนกระทู้หอม ตัวมดผัก โรคราสนิมขาว
มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

35-37 / 24-26°C
ฝน 70-100 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคใบขีดสีน้ำตาล โรคไหม้ข้าว
มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง
อ้อย ระวัง แมลงหนูลงหวง หนอนกออ้อย โรคใบขาว โรคเหี่ยวเน่าแดง
ทุเรียน ระวัง เพลี้ยไฟ ไรแดง โรคใบดิด โรครากเน่าโคนเน่า
ยางพารา ระวัง โรคใบร่วง โรคเส้นดำ อาการเปลือกแห้ง

ภาคตะวันออก

34-36 / 25-27°C
ฝน 100-130 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง
ทุเรียน ระวัง เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน เพลี้ยไฟ ไรแดง โรครากเน่าโคนเน่า
มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตัวมด ไรสีขามะพร้าว
ยางพารา ระวัง โรคใบร่วง โรครากขาว อาการเปลือกแห้ง

ภาคใต้

33-35 / 24-26°C
ฝน 80-210 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 65-80 %

ทุเรียน ระวัง เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่นฝอย โรคใบจุดสาหร่าย โรครากเน่าโคนเน่า
มังคุด ระวัง หนอนซอนใบ เพลี้ยไฟ ไรแดง โรคใบจุดสาหร่าย
ปาล์มน้ำมัน ระวัง หนอนปลอกเล็ก หนอนพาราซ่า โรคลำต้นเน่า
มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตัวมด ตัวงวง
ยางพารา ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ โรครากขาว โรคเส้นดำ

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด ใกล้บ้านท่าน / จัดทำโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม- เมษายน 2568

การเตรียมความพร้อม

ปลูกถั่วเหลือง

การเตรียมดินปลูกถั่วเหลือง

การเตรียมแปลงก่อนปลูกเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการปลูกพืช เพื่อกำจัดเชื้อสาเหตุโรคและแมลงศัตรูพืชที่สะสมอยู่ในดิน ซึ่งการเตรียมดินจะมีผลไปถึงการรักษาสสมบัติของดิน และความชื้นในดิน ทำให้ดินร่วนระบายน้ำและอากาศได้ดี ในการปลูกถั่วเหลืองทำกันใน 2 สภาพ คือ สภาพนาภายใต้ระบบชลประทาน เป็นการปลูกหลังจากเกี่ยวข้าว และสภาพไร่ โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก การเตรียมดินจึงมีความแตกต่างกัน ดังนี้

สภาพนา

สภาพไร่

ปรับพื้นที่ให้เรียบสม่ำเสมอ ระบายน้ำเข้าออก

ได้ง่าย ตากหน้าดินไว้ 1-2 วัน จึงหยอดเมล็ดถั่วเหลือง

ไถผานสาม 1 ครั้ง ลึก 15-20 เซนติเมตร ตากดิน 7-10 วัน แล้วไถพรวนด้วยผานเจ็ด 1 ครั้ง แล้วคราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว และไหลของวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง ปรับดินให้สม่ำเสมอ

การคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม

พรมน้ำให้ทั่ว

ใส่ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม

คลุกให้ติดเมล็ด

นำไปปลูกให้หมดทันที

ข้อควรระวัง

ไรโซเบียมเป็นเชื้อแบคทีเรียชนิดหนึ่ง ที่ช่วยตรึงไนโตรเจนในอากาศให้เปลี่ยนมาเป็นสารประกอบอินทรีย์ไนโตรเจนเพื่อให้พืชนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง โดยมีอัตราการใช้ คือ คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยไรโซเบียม 200 กรัม ต่อเมล็ดพันธุ์ 15 กิโลกรัม สำหรับพื้นที่ 1 ไร่ โดยใช้น้ำพรมเล็กน้อยเป็นสารยึดเกาะ คลุกเคล้าให้ทั่วเมล็ด จากนั้นจึงนำเมล็ดไปปลูกทันที

- 1 ใช้เชื้อไรโซเบียมสำหรับถั่วเหลืองเท่านั้น
- 2 ห้ามใช้เชื้อไรโซเบียมที่หมดอายุ ก่อนซื้อให้ตรวจวันหมดอายุบนหน้าซอง
- 3 ไม่ควรปลูกเมื่อดินแห้งมากหรือปลูกรอฝน
- 4 เมื่อหยอดเมล็ดแล้วควรกลบดินทันทีเพื่อไม่ให้ถูกแดดเผา
- 5 การใช้เชื้อไรโซเบียมร่วมกับสารป้องกันกำจัดเชื้อรา สามารถทำได้โดยการใช้เชื้อไรโซเบียม 1 ถุง จำนวน 200 กรัม คลุกกับสารป้องกันกำจัดเชื้อราแคปแทนหรือเมทาแล็กซิล อัตรา 40 กรัมต่อเมล็ด 15 กิโลกรัม แล้วพรมน้ำให้เชื้อไรโซเบียมและสารป้องกันกำจัดเชื้อราติดเมล็ด

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2568

การจัดการสำหรับเตรียมเจ้าฤดูกลาง เพาะปลูก

ก่อนการเพาะปลูกพืชควรมีการจัดการศัตรูพืชโดยเฉพาะเชื้อราสาเหตุโรคพืช
ที่อยู่ไนดินได้หลายชนิด ด้วยการใส่เชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันระบบรากพืช
จากการเข้าทำลายของเชื้อราสาเหตุโรคพืช ทำให้ระบบรากพืชสมบูรณ์แข็งแรง
ช่วยให้เมล็ดงอกและเจริญเติบโตได้ดี ชักน้ำให้พืชผลิตสารประเภทเอนไซม์
หรือโปรตีนเพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้านทานโรคขึ้นภายในพืช และเพื่อป้องกัน
และเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับพืชที่เพาะปลูก

วิธีและอัตราการใช้

เชื้อราไตรโคเดอร์มา 10 กรัม หรือ
ประมาณ 1 ช้อนแกง/น้ำ 10 มิลลิตร
คลุกกับเมล็ดจำนวน 10 กิโลกรัม
สามารถป้องกันเชื้อราที่เข้าทำลาย
รากพืชที่งอกใหม่

แช่กับเมล็ดพันธุ์ข้าวใส่เชื้อราไตรโคเดอร์มา
1 กิโลกรัม/น้ำ 100 ลิตร กรองเอาเฉพาะส่วนที่
เป็นน้ำสปรอย แช่เมล็ดพันธุ์ข้าว 100 กิโลกรัม
ที่ผ่านการแช่น้ำมาแล้ว 1-2 คืน เป็นเวลา
ครึ่งชั่วโมง ก่อนนำไปหว่าน

เชื้อราไตรโคเดอร์มา 1 กิโลกรัม/
รา 4 กิโลกรัม /ปุ๋ยหมัก 100 กิโลกรัม
ผสมเข้ากัน ใช้เป็นเชื้อตั้งต้นในการควบคุม
โรคพืชที่มีแหล่งกำเนิดไนดิน

ใช้ร่วมกับวัสดุปลูกโดยใช้เชื้อที่ผสมแล้วตาม
อัตราข้างต้น 1 ส่วน ผสมกับวัสดุปลูก 4 ส่วน
ไนแหล่งที่มีโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราสาเหตุ

รองกันหลุมไนแหล่งที่มีโรคพืชที่
เกิดจากเชื้อราสาเหตุ อัตรา 10-100
กรัม/หลุม ขึ้นกับขนาดหลุม

ที่มาภาพ : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2568

ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์

คือ ปุ๋ยที่ประกอบด้วยแบคทีเรียที่มีชีวิตบริเวณราก ที่สามารถส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช โดยสามารถตรึงไนโตรเจน ละลายธาตุอาหารพืช รวมถึงสร้างสารกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช

ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์- ฤ (สำหรับข้าว)

ประกอบด้วย แบคทีเรียที่อาศัยในบริเวณราก ที่สามารถตรึงไนโตรเจน ละลายธาตุอาหารที่ถูกตรึงอยู่ในดิน สร้างสารกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช คล้ายไอเอเอ (IAA) สามารถตรึงไนโตรเจนและเพิ่มรูปที่เป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืชบางชนิดในดิน ส่งเสริมการเจริญของรากข้าว

การใช้ ปุ๋ยชีวภาพ PGPR ก่อนปลูกข้าว

วิธีการใช้

1. คลุกเมล็ดก่อนปลูก

ใช้ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์ - ฤ จำนวน 1 ฤ (500 กรัม) คลุกเคล้ากับเมล็ดข้าว 10 - 15 กิโลกรัม จนเนื้อปุ๋ยสีดำเคลือบติดผิวเมล็ดแล้วจึงนำไปหว่าน

2. ใช้กับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยเคมีรองพื้น

ใช้ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์ - ฤ จำนวน 1 ฤ ผสมกับปุ๋ยหมักประมาณ 250 กิโลกรัม อัตราการใช้ปุ๋ยหมัก ผสมปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์ - ฤ ประมาณ 250 กิโลกรัม ต่อไร่ หรือ ใช้คลุกกับปุ๋ยเคมีรองพื้นพร้อมปลูก โดยมีอัตราส่วนดังนี้ ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์ - ฤ 1 ฤ ต่อปุ๋ยเคมี 15 - 20 กิโลกรัมต่อไร่

ประโยชน์ของปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-ฤ

1. เพิ่มปริมาณราก 20%
2. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี 25%
3. เพิ่มผลผลิตข้าว 10%
4. เพิ่มประสิทธิภาพการดูดน้ำและปุ๋ย 15 %

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

เรียบเรียงโดย: กลุ่มส่งเสริมการจัดการดินปุ๋ย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

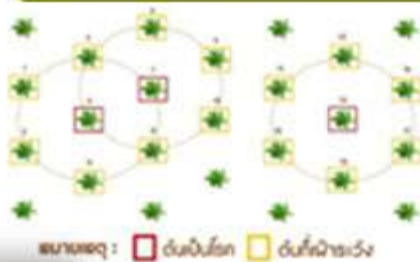

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน 2568

เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาดศัตรูพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ (ฉบับปรับปรุง)

หมายเหตุ : ■ ต้นติดเชื้อ ■ ต้นแข็งแรง

โรคลำต้นเน่าปาล์มน้ำมัน

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด เมื่อพบต้นปาล์มน้ำมันที่แสดงอาการทางใบเหลือง ใบแก่สีชด้างและหักพับลงรอบทางยอด ไม่คลี่มีจำนวนมากกว่าปกติ รากที่อยู่บริเวณโคนต้นเปื่อยแห้งเน่าเกิดดอกเห็ด โดยเฉพาะพื้นที่มีประวัติ พบการระบาดของโรค ให้ถือว่าปาล์มน้ำมันต้นนั้นเป็น โรคลำต้นเน่า และให้นับรวม

ต้นปาล์มน้ำมันที่อยู่รอบต้นที่แสดงอาการทุกต้นถือเป็นต้นที่พบการระบาด (เนื่องจากรากของต้นที่เป็นโรค จะสัมผัสกับรากของต้นข้างเคียงทำให้มีโอกาสติดโรคสูง) ตัวอย่างเช่น ต้นที่แสดงอาการเมื่อนับรวมต้นที่อยู่รอบต้นที่แสดงอาการ เท่ากับ 17 ต้น เปรียบเทียบเป็นจำนวนไร่ เท่ากับ $17/22 = 0.77$ ไร่ (ปาล์มน้ำมัน 1 ไร่ = 22 ต้น)

หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด : ใช้กับดักแสงไฟ (Black light) เพื่อล่อตัวเต็มวัย ให้เข้ามาติดกับดักช่วงทุเรียนติดผล (ตั้งแต่ระยะผลอ่อน - ผลแก่) โดยตรวจสอบตัวเต็มวัยของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ในกับดักแสงไฟ ดังนี้

- 1) สำรวจ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์
- 2) สำรวจทุกวัน หลังฝนตกหนัก

หากพบตัวเต็มวัยในกับดักแสงไฟ 1 ตัว ให้ถือว่าแปลงนั้นพบการระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนทั้งแปลง (พื้นที่ระบาดเท่ากับพื้นที่ปลูก)

การประมาณการพื้นที่ระบาด (ศัตรูพืชชนิดอื่น ๆ)

ประเภท/ชนิดพืช	เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาด	เกณฑ์ที่ถือว่าระบาด
1. ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	นับจำนวนต้นที่พบการระบาดเทียบกับอัตราปลูกต่อไร่	พิจารณาตามรายชนิดพืช
2. พืชไร่	พิจารณาพื้นที่ระบาดคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ปลูก	
3. ข้าว	พิจารณาพื้นที่ระบาดคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ปลูก	

ที่มา : การประชุมร่วมกรมวิชาการเกษตร, กรมวิชาการเกษตร เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช

ข่าวสารวิชาการกอป.

ปีที่ ๑ ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2568

เตรียมความพร้อม ก่อนปลูกไม้ผล

1 เลือกชนิดไม้ผลที่จะปลูก

- ไม้ผลเขตร้อน คือ ไม้ผลที่ต้องการอุณหภูมิสูงตลอดช่วงรอบปี
- ไม้ผลเขตกึ่งร้อน คือ ไม้ผลที่ต้องการอุณหภูมิสูงสำหรับช่วงการเจริญทางใบ และต้องการอุณหภูมิต่ำช่วงก่อนสร้างตาดอก
- ไม้ผลเขตหนาว คือ ไม้ผลที่ต้องการสภาพอากาศอบอุ่น ในระหว่างฤดูการเจริญเติบโต และต้องการสภาพหนาวเย็น เพื่อทำลายการพักตัวของตาดอก

2 เลือกพันธุ์ที่ได้เปรียบทางการตลาด

เก็บเกี่ยวก่อนหรือหลังพันธุ์อื่นๆ และเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ

3 เลือกกิ่งพันธุ์

เลือกกิ่งพันธุ์ที่ปราศจากโรคและแมลงจากแหล่งที่เชื่อถือได้, อายุไม่เกิน 1 ปี กรณีเป็นกิ่งเสียบหรือกิ่งทาบ รอยประสานของแผลต้องเชื่อมสนิทกันดี, กรณีใช้เป็นต้นตอควรเป็นต้นตอที่สามารถปรับตัวได้กว้าง และทนต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี

5 การปลูกและดูแลรักษา

- เตรียมหลุมปลูกให้มีขนาดใหญ่ ซึ่งหลุมขนาดมาตรฐานโดยทั่วไป ความกว้าง ยาว และลึก ด้านละ 1 เมตร ผสมดินด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเศษใบไม้ลงก้นหลุมก่อนปลูก
- การปลูกจากกิ่งตอน กิ่งปักชำ การติดตา และการทาบกิ่ง ควรจะปักหลักยึดลำต้นเพื่อป้องกันการโยกคลอน และทำร่มบังแดด
- คลุมดินบริเวณรอบๆโคนต้นด้วยวัสดุเหลือใช้เพื่อรักษาความชื้นของดิน และป้องกันวัชพืช

4 ออกแบบผังการปลูกไม้ผล

- ระบบการปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square system) คือ การวางผังไม้ผลให้ทุกด้านมีระยะห่างเท่ากันทั้ง 4 ด้าน
- ระบบการปลูกแบบสี่เหลี่ยมแซมกลาง (Filler system) คือ การปลูกไม้ผลคล้ายกับแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส และมีไม้แซมอยู่ตรงกลาง
- ระบบการปลูกแบบหกเหลี่ยมด้านเท่า (Septuple system) คือ การวางระบบปลูกพืชเป็นรูปหกเหลี่ยมสามารถเพิ่มจำนวนต้นได้มากกว่าแบบสี่เหลี่ยม
- ระบบการปลูกแบบตามแนวระดับ (Contour system) คือ การวางระบบปลูกโดยอาศัยระดับความสูงต่ำของพื้นที่ในระหว่างแนวคันดิน

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

เรียบเรียงโดย: กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยเทคโนโลยีชีวภาพ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

เตรียมพร้อม จัดการศัตรูพืช ก่อนเริ่มเพาะปลูก

1 วางแผนการจัดการศัตรูพืช
ในระบบการปลูกพืชทั้งหมด (ก่อนปลูก-หลังการเก็บเกี่ยว)

2 เน้นการปลูกพืชหมุนเวียน
หลีกเลี่ยงปลูกพืชเชิงเดี่ยว

3 เตรียมพื้นที่ปลูกอย่างเหมาะสม
เช่น ไถพรวนดิน ระยะการปลูกไม่แน่นจนเกินไป

4 ทำลายเศษซากพืชหรือวัชพืช
ซึ่งเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค

5 คัดเลือกและเตรียมส่วนขยายพันธุ์
เช่น ใช้พันธุ์ต้านทานและปลอดโรคพืช/ศัตรูพืช การแช่หรือคลุกเมล็ดพันธุ์/
ท่อนพันธุ์

6 จัดการธาตุอาหาร
ที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างเหมาะสม

7 จัดการน้ำ
ให้เพียงพอและวิธีการเหมาะสม

8 จัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน
เลี่ยงวิธีการควบคุมหรือปลูกพันธุ์พืชชนิดใดชนิดหนึ่งอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้
เกิดศัตรูพืชสายพันธุ์รุนแรงหรือต้านทานต่อสารเคมี

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2568

เตรียมความพร้อม

ก่อนเริ่มฤดูกาลเพาะปลูก ข้าว นาปี

(ก่อนหว่านข้าว 30 - 45 วัน)

วางแผนการเพาะปลูก

- กำหนดวันเพาะปลูก / วันเก็บเกี่ยว
- เตรียมปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เช่น วางแผนการผลิตชีวภัณฑ์ (ไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย เมตาโรเซียม) เป็นต้น

จัดการพันธุ์ข้าว

- เมล็ดพันธุ์ที่ดี ไม่มีพันธุ์อื่นปน ไม่มีข้าวติด เลือกซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ให้ตรงตามฤดู เพื่อลดปัญหาเรื่องโรคและแมลงรบกวน หรือใช้พันธุ์ต้านทาน

เตรียมดิน

- การไถตากในช่วงแล้ง หรือพักหน้าดิน 15-30 วัน เพื่อลดเมล็ดพันธุ์ข้าวติด เมล็ดพันธุ์ข้าวปะปนในแปลงนา และเมล็ดวัชพืช
- การปรับพื้นที่นาให้เสมอกัน เพื่อให้ช่วยต่อการจัดการน้ำ การสูบน้ำเข้านาใช้เวลาไม่นาน ไม่สิ้นเปลืองน้ำมัน และสามารถควบคุมวัชพืชได้อีกช่องทางหนึ่ง
- การปรับพื้นที่นาให้เป็นแปลงใหญ่ขึ้น เพื่อช่วยในการจัดการดูแล เช่น การพ่นยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การหว่านปุ๋ย และสามารถรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น รถพ่นยา หรือ โดรนพ่นยา เป็นต้น

ใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง

- ตรวจสอบสภาพสารเคมีในโกดัง ว่าสารเคมีชนิดไหน มีความพร้อมไม่เปลี่ยนรูป ไม่เปลี่ยนสี หรือหมดอายุ เพื่อเตรียมนำไปใช้ในการเพาะปลูก
- เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีเดิมซ้ำ ๆ ทำให้ศัตรูพืชเกิดการต้านทาน จึงไม่ควรใช้สารเคมีชนิดเดียวกัน ต่อเนื่องกันเกิน 3 ครั้ง เพื่อให้ศัตรูพืชไม่เกิดการดื้อยา
- ใช้สารเคมีอัตราที่ถูกต้องตามคำแนะนำ พ่นให้ตรง ช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ช่วงเช้า หรือเย็น ลมสงบ ผู้พ่นสารยืนเหนือลมและหันหัวฉีดไปได้ลม เป็นต้น

หมั่นสำรวจ ตรวจสอบแปลงนา

หมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการทำนาเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า บริเวณใดที่มีการระบาดของโรค และแมลง หรือพื้นที่นาไม่เสมอกัน มีที่ลุ่มที่ดอน เพื่อให้การทำนาเกิดประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้น

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน 2568

ข้อควรรู้ ในการใช้สารกำจัดวัชพืช

สารกำจัดวัชพืช เป็นสารที่ใช้เพื่อกำจัดหรือยับยั้งการเจริญของวัชพืช มีข้อดี คือ สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพที่ดีในการควบคุมวัชพืช แต่เพื่อความปลอดภัย และควมมีประสิทธิภาพในการใช้ มีข้อควรรู้ ก่อนตัดสินใจใช้สารกำจัดวัชพืช ดังนี้

- 1** สารกำจัดวัชพืช ที่นำมาใช้ ต้องไม่เป็นอันตรายต่อพืชประธาน หรือพืชหลัก
- 2** สารกำจัดวัชพืชที่จะนำมาใช้จะต้อง มีประสิทธิภาพสูงในการกำจัด วัชพืช และราคาไม่แพง
- 3** พิจารณาเลือกสารที่มีการชะล้างต่ำ เคลื่อนย้ายในดินได้น้อย เมื่อต้องนำมาใช้ กับพืชที่ปลูกในที่สูง เช่น ตามเชิงเขา ที่ลาดชัน ป้องกันอันตรายกับพืชปลูก และสัตว์น้ำที่อยู่เบื้องล่าง
- 4** เลือกใช้สารกำจัดวัชพืชให้ตรงกับ ชนิดของวัชพืชที่ต้องการกำจัด
- 5** หลีกเลี่ยงไม่ให้ละอองสาร พุ้งกระจายในขณะที่ทำการพ่น สารกำจัดวัชพืช
- 6** ควรมีช่วงปลอดฝนหลังพ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของสารกำจัด วัชพืช
- 7** เมื่อใช้สารประเภทพ่นคลุมดิน ก่อนวัชพืชงอก ควรพ่นในขณะที่ ดินมีความชื้นสูง หรือคาดว่าจะมีฝนตกหลังพ่น 1-2 วัน
- 8** ควรฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชในช่วงเช้า และมีลมสงบ
- 9** ใช้น้ำสะอาดผสมสารกำจัดวัชพืช เพื่อป้องกันอนุภาคดินเหนียว ที่แขวนลอยอยู่ในน้ำ ซึ่งจะทำให้ ฤทธิ์ของสารกำจัดวัชพืชลดลง

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย